

Maria Malmström

Nukkekotiti

Väinölään vuosi

Tammi

Maria Malmström

Nukkekot

Väinölän vuosi

Kustannusosakeyhtiö Tammi • Helsinki

Omistettu miehelleni Essalle

Kirjan ohjeilla saa tehdä miniatyyreja vapaasti omaan käyttöön.
Ohjeiden kaikenlainen kaupallinen käyttö on kielletty.

© Maria Malmström ja kustannusosakeyhtiö Tammi 2014

Tekstit ja ohjeet: Maria Malmström

Valokuvat: Maria Malmström,

paitsi s. 7, s. 84–85, s. 86 alh. vas. ja alh. oik. sekä s. 127 ylh.

oik. ja alh. kesk. Esa Malmström

Toimitus: Jenni Salminen

Ulkoasu ja taitto: Miina Markkanen

ISBN 978-951-31-7566-5

Painettu EU:ssa.

Sisällys

Tammikuu

Uudenvuoden tinat	13
Sukset	17
Potkukelkka	23

Helmikuu

Runebergin tortut	27
Laskiaispullat	31
Suklaarasia ystäväille	35

Maaliskuu

Kastemekko	38
Kumisaappaat	41
Linnunpönttö	45

Huhtikuu

Suklaamunat	53
Lapio	57
Lasten pihakeinu	61

Toukokuu

Vappumunkit	65
Äitienpäiväkakku	69
Valmistujaismekko	73

Kesäkuu

Voikukkaseppele	75
Mattopiiska	79
Korkokengät	81

Heinäkuu

Leikkimökki	89
Bikinit	97
Mansikat heinäkorressa	101

Elokuu

Saunapyyhe ja pefletit	105
Vispipuuro punaherukoista	107
Sulkapallomailat ja sulat	109

Syyskuu

Kantarellit	115
Maustekurkut	117
Omenapiirakka	121

Lokakuu

Neulottu peite	129
Syksyinen ovikranssi	131
Kurpitsalyhty	135

Marraskuu

Tallilyhty	139
Lintulauta ja linnut	143
Vesikelkka	149

Joulukuu

Kynttilät	155
Himmeli	159
Joulukinkku	163

Kaavat	166
Hakemisto & sanasto	174
Kiitokset	176

Lukijalle

Vuodenajat ovat melkoinen rikkaus. Syksy on minun lempivuodenaikani, mikä on sinun?

Nautin kaikista vuodenaajoista. Talvessa parasta ovat narskuva pakkaslumi, potkukelkkailu, luistelu ja lumi-leikit lasten kanssa. Keväällä sulavan maan tuoksu ja luonnon herääminen huumaavat. Kesän hemmottelva lämpö ja valo sekä heinäsiirkojen sirinä tekevät olon kevyeksi. Syksyllä päästään nauttimaan kesän sadosta, väriloistosta, sateista, sumusta ja ensipakkasista. Luonto ja sen muutokset tuovat tullessaan paljon uutta ja ihmeellistä.

Edellisessä kirjassani *Nukkekotiväinölän tapaan* esiteltiin perusteellisesti Väinölän taloa. Tämä kirja avaa ovet nukkekodin vuodenaikoihin. Vuosi alkaa uuden vuoden tinojen valamisesta ja päättyy joulukinkun paistoon. Nukkekodissa kaikki askareet tehdään samoin oikeankokoisetkin: juhlat otetaan vastaan niihin kuuluvien koristeiden ja herkuin, ulkona leikitään jokaisena vuoden aikana ja aina välillä pitää siivotakin. Myös nukkekodin pihan hoito ja puutarhan antimien hyödyntäminen vaativat omat esineensä.

Nukkekotiharrastuksessa parasta on se, että voi keilla kaikenlaisia käsityötaitoja vain pieneniessä. Työt ovat nopeatempoisia ja uusiin materiaaleihin ja tekniikoihin pääsee käsiksi helposti. Tämän kirjan myötä otin itseäni niskasta kiinni ja tein neuleohjeen – tunnustan olevani aika kömpelö neuloja. Mukana on myös ensikosketukseni olkitöihin. On aina yhtä jännittävää tutustua uuteen materiaaliin. Aina se ei onnistu ensi kerralla, mutta kymmenes voi jo muistuttaa esikuvaansa!

Toivotan sinulle askarteluintoa!

Mania Malmström

Tästä kirjasta löydät 36 uutta ohjetta työkuviin. Jokaisen kuukauden alta löytyy kolme ohjetta. Vuodenaikojen keskeltä löytyy myös aukeamat täynnä kunkin vuodenaajan tunnelmaa. Kirjan sivujen reunoihin on värikoodein merkitty kukin kuukausi helpottamaan ohjeiden löytämistä. Kirjan lopusta löytyy myös sanasto, jossa kerrotaan lisää materiaaleista, tarvikkeista ja työtavoista.

Calm

*Lumi on jo peittänyt kukat laaksoissa,
järven aalto jäätynyt talvipakkasessa.
Varpunen pienoinen, syönyt kesäeinen,
järven aalto jäätynyt talvipakkasessa.*

Varpunen jouluaamuna, Topelius.

Lunta tulvillaan...

Talvi tuo tullessaan pulkkamäen ja luistelun riemun, lumityöt, kirkkaan yötaivaan upeine tähtineen ja hiihtolenkit. Kirpeinä pakkaspäivinä on mukava lähteä potkukelkalla lenkille ja kuunnella, kuinka lumi narskuu jalan alla. Mikä olisikaan mukavampaa lumisateessa kuin katsella taivaalle ja metsästä kielen kärjellä lumihiuksia!

Väinölässä talveen kuuluvat samat toimet kuin oikeissakin kodeissa. Sillä välin, kun Liisa leipoo keittiössä, rakentavat Maija ja Kari lumilinnaa ja lumiukkoja pihamaalla. Alkutilven juhlat, laskiainen ja Runebergin päivä, otetaan vastaan asiaankuuluvin herkuin, eikä ystävänpäivääkään unohdeta.

*Uudenmuoden
tinaat*

Uuden vuoden tinat

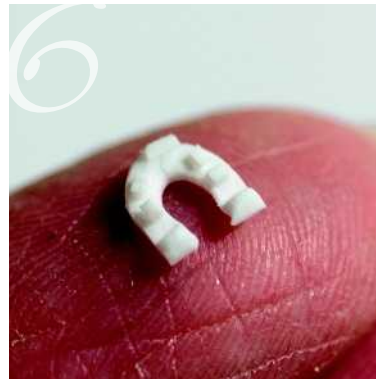
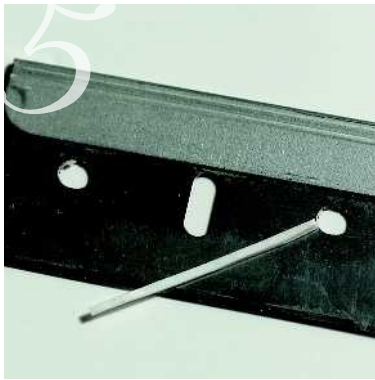
Tarvikkeet

- polymeerimassaa (Fimo soft)
- 2-komponenttista silikonimuottimassaa
- massailualusta
- massatyökalu
- terävä veitsi tai massaleikkuri
- pikaliimaa
- akryylimaalia (hopea)
- sivellin
- vesiohenteista lakkaa (kiiltävä)

Tinakenkiä varten tehdään silikonimuotti, jolla voi valmistaa tinoja sarjatyönä. Muotin valmistamiseen tarvitaan ensin yksi tinakenkä polymeerimassasta mallineeksi. Jos haluat samaan muottiin useamman tinakengän, kannattaa valmistaa useampia mallineita, sillä pienehkö malline on vaikea irrottaa muotista ennen sen jäähmettymistä.

- 1** Kieritä massasta ohut tanko, jonka halkaisija on noin 1 mm.
- 2** Taita massatanko puoliksi niin, että taitoskohtaan jää kaari.

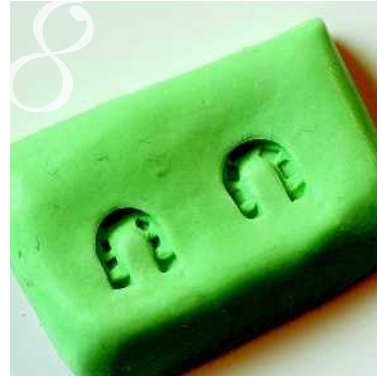
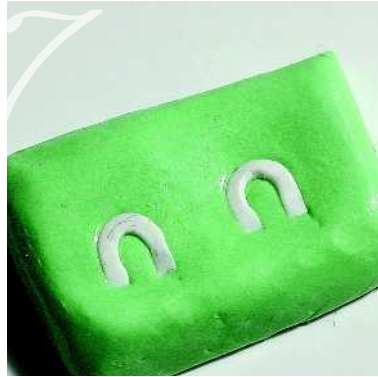
3 Painele kaari massatyökalulla kevyesti litteämmäksi ja leikkaa ylimääräiset päät pois, jotta jäljelle jää hevosenkengän muoto. Paina vielä pienet painaumat hevosenkengän päihin.

4 Kauli massasta pieni, kapea ja mahdollisimman ohut levy. Siirrä massaosat uunipellille leivinpaperin päälle ja paista massavalmistajan ohjeen mukaan.

5 Leikkaa ohuesta massalevystä 1 mm:n levyinen suikale. Leikkaa sitten suikaleesta neljä 1 mm:n pituista palaa ja yksi 2 mm:n pala.

6 Liimaa pienemmät palat hevosenkengään pikaliimalla nauloiksi. Liimaa pidempi pala kengän yläreunaan, kaaren keskelle. Anna kuivua.

Vinkki Voit tehdä kengät myös hopeanvärisestä massasta, jolloin säästyt maalaamiselta!

7 Ota samansuuruiset palat kummankin väristä muottimassaa. Sekoita palat keskenään tasaiseksi massavalmistajan ohjeen mukaan. Paina hevosenkenkä massaan.

8 Anna muotin jähmettyä. Irrota malline muotista. Tee lisää kenkiä: Paina valmiiseen muottiin polymeerimassaa. Irrota kenkä varovasti muotista. Jos irrottaminen ei tahdo onnistua, voit myös jättää kengät muottiin ja paistaa ne siinä.

9 Paista hevosenkengät uunissa massa- valmistajan ohjeen mukaan.

10 Maalaa hevosenkengät hopeanvärisellä akryylimaalilla ja lakkaa lopuksi kiiltävällä lakalla.

Sukset

Sukset

Tarvikkeet

- spaatteli (tai kapea suikale 1,5– 2 mm:n viilua)
- 9 mm:n vaneria
- ohutta metallilevyä (esim. tuikkukynttilän metallikiposta)
- paksua pahvia
- minipyykkipoika
- cocktailtikku
- rautalankaa
- 2 grillitikkua
- pieniä nauvoja
- kalastajalankaa

- mattoveitsi
- lehtisaha
- liotusastia + vettä
- kumilenkkejä
- sakset
- piikki
- porakone + 1 mm:n terä
- massailualusta

- hiomapaperia (karkeus 220)
- akryylimaleja (harmaa, ruskea, hopea ja valkoinen)
- sivellin
- vesiohenteista lakkaa (kiiltävä)
- musta tussi (vahvuus 005)
- liimaa (Tacky glue)
- pikaliimaa

Tällä ohjeella syntyvät lasten sukset, sillä spaattelin pituus määrittää suksien pituuden. Jos haluat aikuisten sukset, käytä materiaalina viilua. Esimerkiksi naisnuken suksen pituudeksi 14,5 cm olisi hyvä.

Kaavat

- A** suksen kärki
- B** siteet
- C** kantalappu
- D** taivutusmuotin mallipiirros
- E** koristekuviot

Vinkki

Voit tehdä sukset myös 1,5 mm:n vanerista. Silloin suksien kärjet voi taivuttaa kuumaa silitysrautaa vasten.

Sukset

1 Leikkaa spaatteli mattoveitsellä halki.

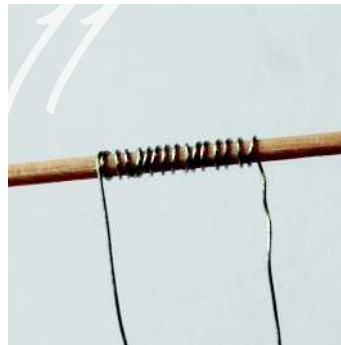
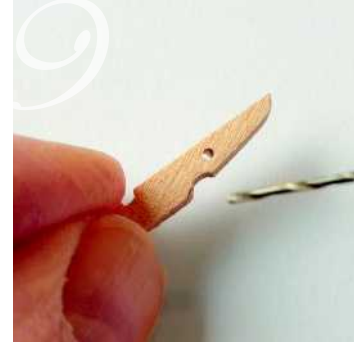
2 Sahaa 9 mm:n vanerista muotti suk-sien taivutusta varten mallipiirroksen D mukaan. Kastele spaattelin puolikas kuumassa vedessä ja anna sen liota pari tuntia läpimäräksi. Taivuta puolikas muotin sisään ja jätä kuivumaan kumilenkein kiinnitettynä. Tee sama myös toiselle puolikkaalle. Halutessasi voit taivuttaa suk-sen kärjen myös pyöreäreunaisen huonekalun reunaa vasten ja jättää siihen kuivumaan esimerkiksi maalarinteipillä kiinnitettynä.

3 Piirrä suk-sien kärjet taivutettuihin päihin kaavalla A.

4 Veistä suk-sien kärjet muotoonsa. Leikkaa myös suk-sien kannat suoriksi niin, että suk-sien kokonaispituudeksi tulee 13 cm. Hio sukset huolellisesti hiomapaperilla.

5 Maalaa sukset harmaalla akryylimaalilla tai muulla haluamallasi värillä. Jätä reunoista noin 1 mm maalaamatta. Anna kuivua. Hio maalauspinta kevyesti tasaiseksi.

6 Leikkaa metallilevystä kaavan B mukaan suk-sien siteet ja taivuta ne kaavan mukaan. Paina pohjiin piikillä kaavan mukaiset pisteet ”ruuveiksi”.

7 Leikkaa paksusta pahvista kaavan C mukaan kantalaput ja maalaa ne ruskeiksi.

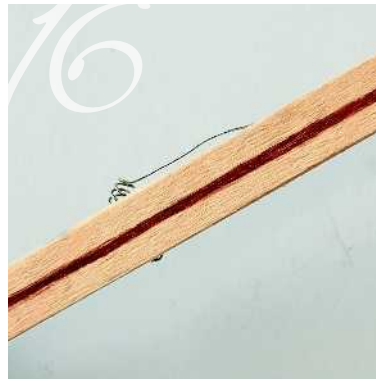
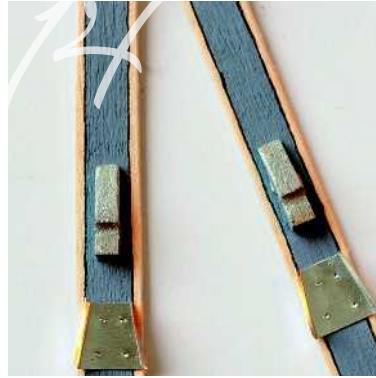
8 Pura minipyykkipoika. Tarvitset kumpaankin sukseen yhden puuosan salvaksi.

9 Pora pyykkipojan kapenevan osan keskelle 1 mm:n terällä reikä siteen rautalankaa varten. Tee samoin toiselle puuosalle.

10 Katkaise pyykkipojan osat noin 4 mm:n päästä reiästä ja maalaa ne hopeamaalilla. Kun maali on kuivunut, lakkaa pinta kiiltäväksi.

11 Kierrä cocktailtikun ympärille 16 kierrosta rautalankaa.

12 Irrota kierre tikusta ja taivuta rautalanka siteen takalenkiksi. Sen tulee olla kokonaisuuudessaan 40 mm pitkä.

I3 Piirrä ohuella tussilla suksien reunoihin koristeiviivat. Liimaa siteet suksiin 58 mm:n päähän kärjestä ja liimaa kantaput 75 mm:n päähän kärjestä.

I4 Liimaa salvat paikoilleen 40 mm:n päähän kärjestä.

I5 Kiinnitä siteen takalenkit paikoilleen salpoihin. Koristele sukset valkoisella akryylimaalilla ja tussilla koristekuvioiden E mukaan.

I6 Maalaa suksien pohjaan ruskealla "urat".

Sauvat

- 1** Leikkaa grillitikuista toinen pää pois niin, että niistä tulee 95 mm pitkiä. Maalaa terävät päät hopeamaalilla.
- 2** Kierrä tikkujen toiseen päähän kalastajalankaa kädensijaksi noin 12 mm:n matkalle.
- 3** Tee sompaa varten massasta rinkula, jonka halkaisija on 12 mm. Laita sen päälle ristiin kaksi suikaletta, joiden leveys on 2 mm. Taituta suikaleet rinkulan alle. Tee grillitikusta tehdyn sauvan kärjellä sopiva aukko suikaleiden keskelle. Tee toinen sompa samoin.

- 4** Muotoile 2 mm:n levyisestä massa-suikaleesta sauvojen päihin hihnat. Tee massaun reiä kiinnitysnaulaa varten ja irrota massa varovasti sauvasta. Paista hihnat ja sommat uunissa massavalmistajan ohjeen mukaan.
- 5** Paina sauvojen päihin reiät naulalla. Maalaa kädensijat ruskeiksi akryyli-maalilla, liimaa hihnat paikoilleen pikaliimalla ja paina naulat paikalleen.
- 6** Maalaa sompien nauhat ruskeiksi ja liimaa ne sauvojen päähän pikaliimalla. Maalaa sompiin myös "naulat" hopeamaalilla.

Pötkökuljetin

Nukkekoti Väinölän vuosi käy läpi suomalaisen vuodenkierron arjen ja juhlan. Kirjassa on kaikkea sitä, mitä nukkekotiväen elämässä tarvitaan, vappumunkeista potkukelkkaan. Nukkekodin pihaakaan ei ole unohdettu: lapio, lintulauta ja kumisaappaat ovat välttämättömiä myös Väinölän väelle.

Kirjasta löytyy 36 yksityiskohtaista, kuvitettua ohjetta kaavoineen. Niissä käytetään eri tekniikoita massailusta ompeluun ja puuntyöstöstä paperiaskarteluun. Ohjeiden haastavuustaso vaihtelee, joten sopivia töitä löytyy kaikille – jo nukkekoteja harrastaville ja jopa lapsille. Ohjeet on laadittu nukkekotimittakaavaan 1:12.

*Talvella hiihdetään ja kelkkaillaan,
keväällä käydään linturetkillä.
Kesällä pelataan pihalla, juhlitaan
ja saunotaan, syksyllä sienestetään
ja säilötään – miniatyyrikoossa!*

Kansi: Miina Markkanen
www.tammi.fi
ISBN 978-951-31-7566-5
65.8